

Maaeluministerium

Tallinnas, 18. märtsil 2018

ETTEPANEKUD

"Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2019–2023" eelnõule

Täname võimaluse eest riikliku "Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2019–2023" eelnõule seisukohtade ja ettepanekute esitamiseks.

Osa 1

Alusdokumendid

1) Euroopa Parlamendi (EP) ja nõukogu direktiiv 2009/128/EÜ6 kohustab jõudma Euroopa Liidus (EL) pestitsiidide säästva kasutamiseni, vähendades pestitsiidide kasutamisest inimeste tervisele ja keskkonnale tulenevaid riske ja mõjusid ning edendades integreeritud taimekaitse (ITK) ja alternatiivsete lähenemisviiside või võtete (näiteks pestitsiidide kemikaalivabade alternatiivide) kasutamist, et vähendada sõltuvust taimekaitsevahendite kasutamisest.

EP ja nõukogu otsusega 1600/2002/EÜ vastu võetud pestitsiidide säästva kasutamise temaatilise strateegia üldeesmärgiks on, vastavalt otsuse 1600/2002/EÜ artiklile 7, vähendada pestitsiidide mõju inimeste tervisele ja keskkonnale; lisaks soovitakse jõuda pestitsiidide säästvama kasutamiseni ning vähendada märgatavalt pestitsiidide kasutamist ja neist tulenevaid riske vastavuses taimekahjustajate tõrje vajaliku tasemega.

2) Veepoliitika raamdirektiivi (VRD - 2000/60/EU) ja selle direktiivi „tütardirektiivide“ nõuetele tuleb tagada pinnavee hea ökoloogiline seisund ja vee hea kvaliteet aastaks 2015. (Pikendatud tähtajaks 2027. aastani.)

3) Brüssel, 11.10.2018 COM(2018) 673 final / KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE / Kestlik biomajandus Euroopas: majanduse, ühiskonna ja keskkonna vaheliste sidemete tugevdamine.

Määrus toob välja – **Elujõuliste ökosüsteemide toetamine on Euroopas esmatähtis**. Kuivõrd Eestis on juba praeguse pestitsiidide kasutuse taseme juures seirete andmeil ohustatud muld ja vesi ning elurikkus, siis igasugusene jääkide nn lubatud piirnõuete avardamine ohustab koosluste talitluste edasist häirimist.

Oleme võtnud ettepanekute aluseks uuringud, mille põhjal saame väita, et pestitsiidide saastav mõju põhjaveele, mullale, liigi- ning elurikkusele ning rahva tervisele on kinnitatud. Nendeks on:

1) Tallinna Keskkonnauuringute Keskuse (TKK) läbiviidud "Taimekaitsevahendite jääkide sisalduse ja dünaamika uuring pinna- ja põhjavees" 2018.

2) Riigikontrolli 2018. a. audit "Riigi tegevus põhjavee kaitsmisel".

TKK uuringu ning Riigikontrolli auditi tulemusel on selgunud, et Eestis on piirkondi, kus põhjavee seisund ei ole hea. Eesti riigi ülesanne on tagada, et kõigile Eesti inimestele, sealhulgas ka tulevastele põlvedele, on tagatud kvaliteetne joogivesi ning et põhjaveest sõltuvad ökosüsteemid ei saaks kahjustada. Põhjavee nitraadisalduse suurenemise tõttu on tõenäoline, et praegu halvas seisundis olevate põhjaveekogumite seisundit ei suudeta seatud tähtjaks heaks muuta, tegelikkuses on hakanud põhjavee reostus taimekaitsevahenditega suurenema.

Põhjavee seisundit mõjutab muu hulgas põllumajandus, kus reostus tuleb sõnniku- ja väetisehoidlastest ning taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamisest põldudel. Riigikontrolli audit näitab, et põhjavee kvaliteedi parandamiseks tuleb reostustundlikes piirkondades väetiste ja taimekaitsevahendite kasutust piirata. Senised riigi seatud piirangud ei ole suutnud takistada ning toetused on pigem soodustanud põhjavee saastumist. Puudub väetiste kasutamise süsteemne andmebaas, mis võimaldaks hinnata lämmastikukoormust pinna- ja põhjaveele. Audit toob välja, et riik pole soovinud sätestada kaitsmata põhjaveega aladel realselt toimivaid piirväärtusi väetiste laotamise kogustele. Järelevalve väetiste koguselise kasutamise ja sellele vastava saagikuse üle on nõrk. Senised uuringud on toimunud nitraaditundlikul alal ning üksikutes punktides väljaspool seda, mis ei anna piisavat ülevaadet kogu Eesti pinna- ja põhjavee seisundi kohta. Võetud proovidest on avastatud glüfosaadi või tema metaboliidi AMPA jääke, mis kinnitasid asjaolu, et põllumajanduses kasutatavad taimekaitsevahendite toimeained jõuavad nii veekogudesse kui põhjavette.

3) Riho Marja ja Renno Nellise uurimus "Perioodil 1984–2017 põllulindude arvukuse muutus Eestis ning selle seos põllumajanduse ja kiskjatega".

Uurimus "Perioodil 1984–2017 põllulindude arvukuse muutus Eestis ning selle seos põllumajanduse ja kiskjatega" ütleb, et klassikaline põllulindude indeks kahanes uuritud perioodil 48,6%, (PõhjaEuroopa põllulindude indeks 48,3%) ja koondindeks 35,2%." Selgus, et mida suurem on Eestis olnud põllukultuuride kasvupind, seda kõrgem on olnud põllulindude arvukus ja seetõttu kõrgemad ka põllulindude indeksite väärtused. Seevastu negatiivselt mõjutasid põllulindude indeksite väärtusi lämmastikväetiste ja pestitsiidide kasutamine. Nii lämmastikväetiste kui ka pestitsiidide kasutus ehk põllumajandustootmise efektiivsus oli põllulindude indeksitega negatiivselt seotud: mida rohkem neid on Eestis tarvitatud, seda madalam on olnud põllulindude indeksite väärtus. Taimekaitsevahenditel on otsene mõju lindude toiduobjektidele putukatele, samuti võivad pestitsiidid otseselt linde mürgitada. Uuringu autorid järeldavad, et soodustamaks põllulindude seisundit Eestis oleks vaja üleriiklikult vähendada nii lämmastikväetiste ja pestitsiidide kasutamist.

4) Põllumajandusuuringute Keskuse uuring „Pestitsiidide kasutuskoormus” andmete analüüs 2017.

Põllumajandusuuringute Keskuse uuringu „Pestitsiidide kasutuskoormus” 2017. andmetel on mullas hakanud suurenema fungitsiidide jääkide hulk ning jätkuvalt esineb selliseid pestitsiide, mida ammu enam ei kasutata. 80 ettevõttes tehtud uuringus ei leitud 2015. a ühtki jääkideta mullaproovi. Eelmise referentsiperioodiga võrreldes on toimeaine kogus pritsitud pinna kohta kasvanud 11% ning pritsitud pind suurenenud 7%. Pestitsiidid kanduvad väikestes kogustes mullast taimedesse ja edasi söödaga loomadesse ning ikka leitakse DDT ka loomsetest saadustest, nt kanamunadest. Pestitsiidide kasutamise suurenemisega seoses säilib oht, et pinna- ja põhjavee saastumine võib suureneda, mis omakorda võib ohustada mullakeskkonda ja mõjuda elurikkust pärssivalt.

5) Põllumajandusuuringute Keskuse "MAK keskkonnaga seotud toetuste bioloogilise mitmekesisuse hindamise raames 2009.-2017. a teostatud kimalaste mitmekesisuse ja arvukuse uuring".

Kimalaste keskmine arvukus transekti kohta oli 2012.-2017. a keskkonnasõbraliku majandamise ettevõtetes ning maheettevõtetes oluliselt kõrgem kui ühtset pindalatoetust saavates põllumajandusettevõtetes (ÜPT) (sh ettevõtted, mis ei olnud liitunud MAHE ja KSM kohustusega). Samuti oli õite tihedus transekti kohta 2009.-2012. a ja 2015.- 2017. a oluliselt kõrgem kui ÜPT ettevõtetes. Uuringu eesmärk oli elurikkuse seisukohast hinnata erinevate põllumajanduslike tootmise viise kimalaste arvukust ning õite tihedust hinnates. Uuringu toob välja, et kimalaste arvukus ja seega üldine elurikkus on suurem mahepõldudel, kuna maheettevõtetes on keelatud kasutada sünteetilisi pestitsiide ja enamust mineraalväetisi, ning need nõuded on elurikkusele kasulikud.

6) Eesti Maaülikooli teadurite poolt koostatud "Pestitsiidide esinemine Eesti põllumajandusmaastikes asuvatelt korjealadelt korjatud mees ja suiras: mõju meemesilastele" 2015. Projekti lõpparuanne. Riikliku programmi "Põllumajanduslikud rakendusuuringud ja arendustegevus aastatel 2009–2014" lisa 3

Suir ja mesilaste kogutud õietolm sisaldasid kõige rohkem erinevate taimekaitsevahendite toimeainete jääke. Saastunud olid peaaegu kõik proovid. Kokku leiti kõikidest proovidest 14 erineva pestitsiidi jääke. Kõige enam leidis neis insektsiidide jääke. Kärjemeest leiti 2013 aastal herbitsiidide ja insektsiidide ning 2014 aastal fungitsiidide ja insektsiidide. Eesti mesitarudes esineb mitmeid pestitsiidijääke, sageli on proovides korraga mitu toimeainet. Taimekaitsevahendite jääkide hulk ei sõltu taru ümbruses oleva haritava maa osakaalust. Selle põhjuseks on ühelt poolt kultuurtaimede eriline atraktiivsus mesilastele, meelitades neid korjele kaugemale kui 4 km tarust. Teisalt võib see olla seotud pestitsiidide kasutamisega mitte-põllumajanduslikul eesmärgil teede ja raudteede hoolduses ning eraaedades. Samas erinevalt teistest pestitsiididest esines glüfosaati sagedamini tarudes, mille korjemaa jäi põhiliselt haritavale maale. Kuigi antud tulemuste põhjal ei saa väita, et taimekaitsevahendite kasutamine kultuurtaimedel otseselt mõjutaks mesilaste suremust, põhjustavad pestitsiidid mesilastes mitmeid füsioloogilisi muutusi mis korraga toimides võivad mõjutada nii isendite kui ka perede stressitaluvust. Alfa-tsüpermetriin võib muuta mesilaselaadsete putukate füsioloogilisi näitajaid ka väga väikestes kogustes, nendes, mis on sarnased ka antud uurimuse käigus leitud kogustele. Taolised muutused võivad põhjustada mesilaselaadsete kõrge suremust.

7) Seminar – Taimekasvatuse kõrvalmõjud 25.10.2017 ettekanded, mis toovad välja mullas, vees ja toidus pestitsiidijääkide seire andmed ning jääkide võimaliku mõju organismidele.

<http://mahekeskus.emu.ee/syndmused/taimekasvatuse-korvalmojud-25102017/>

Osa 2

Ettepanekud:

1) Tegevuskava eelnõus on kirjas, et piirnõu ületavate taimekaitsevahendite jääkidega proovide osakaal põhjavees 2017. a oli 38,5% ning uus tegevuskava eelnõu näeb ette, et põhjavees piirnorme ületavate proovide osakaal peab püsima alla 50%.

Ettepanek: ei nõustu, et taimekaitsevahendite jääkidega proovide osakaal põhjavees võib tõusta üle 2017. a mõõdetud taseme ehk 38,5%. Normide suurendamine ei ole kooskõlas Veepoliitika raamdirektiivi nõuetega ega ka säästlikkuse põhimõttega, mis eeldab, et eesmärk on seatud pideva paranemise (*continual improvement*) ehk normide rangemaks muutmise, piirnormide alanemise ja reostuskoormuse vähenemise suunas, mitte senisest veelgi suurema reostuse lubamise suunas. Eesti põhjavesi on suure osas, eriti Põhja-Eestis, geoloogilisest eripärast tingituna taastumatu maavara, mille isepuhustusvõime on praktiliselt null. Neid objektiivseid tõsiasju arvestades on 50% taimekaitsevahendite (pestitsiidide) piirnorme ületava põhjavee proovide osakaalu lubamine mitte säästukava vaid kuritegu. Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskavasse tuleb sisse kirjutada

eesmärk mitte lubada taimekaitsevahendite jääkide osakaalu tõusu üle 2017. a fikseeritud 38,5% taseme.

2) Tegevuskava eelnõus on kirjas, et piirnõrmi ületavate taimekaitsevahendite jääkidega proovide osakaal Eesti päritolu toidus oli 2017. a. 0,47%. Uus tegevuskava eelnõu näeb ette, et piirnorme ületavate proovide osakaalu püsimine Eesti päritolu toidus peab jääma alla 1%. Seega, piirnorme tõstetakse, mis tähendab, et Eesti pärit toiduainete saastatus võib tõusta.

Kuna vastavalt Euroopa Parlamendi nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivile 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta, peaks rahvatervise kaitse olema prioriteetne taimekaitse huvide ees, on seega vaja tagada, et selliseid jääke ei oleks koguses, mis võib kaasa tuua vastuvõetamatu riski inimestele või, kui asjakohane, loomadele. Jääkide piirnormid tuleks kehtestada iga pestitsiidi jaoks kõige madalamal võimalikul tasemel kooskõlas hea põllumajandustavaga ja eesmärgiga kaitsta sotsiaalselt kaitsetuid gruppe nagu lapsed ja veel sündimata lapsed. Samuti soovib direktiiv, et võimalusel kaaluda ettevõtete nimede avalikustamiseks, kelle tooted sisaldavad piirnormidega lubatust rohkem pestitsiidijääke.

Ettepanekud:

a) ei nõustu, et taimekaitsevahendite jääkidega proovide osakaal Eesti päritolu toidus võib tõusta üle 2017. a mõõdetud taseme ehk 0,47%. Lubatud normide leevendamine ei ole kooskõlas EP nõuetega rahvatervise kaitse osas ning hea põllumajandustavaga ega ka säästmisele suunatud eesmärkide püstitamise põhimõttega (säästmine on reostuse/ohtlikkuse vähendamine, mitte suurendamine).

b) kirjutada tegevuskavasse sisse, et toidus taimekaitsevahendite jääkide piirnormide kontrolli all hoidmiseks avalikustada ettevõtted ja nende tooted, mis sisaldavad pestitsiidijääke. Selline info peab olema avalik, et tarbijal oleks võimalus tervislike valikute tegemiseks.

3) Tegevuskava eelnõus on kirjas, et keskmine taimekaitsevahendite jääkide sisaldus mullas oli 2017. a. 3,74 erinevat toimeainet keskmiselt ühes proovis ning uus tegevuskava näeb ette, et taimekaitsevahendite jääkide sisaldus mullas keskmiselt ühes proovis võib suureneda neljale (4) toimeainele.

Ettepanek: ei nõustu, et taimekaitsevahendite sisaldus mullas võib tõusta, vaid eesmärk peab olema vähendada taimekaitsejääkide sisaldust mullas, ei tohi ületada 3,74 toimeainet ühes proovis. Säästmisele suunatud eesmärkide püstitamise põhimõte on reostuse/ohtlikkuse vähendamine, mitte selle suurenemise/kasvu lubamine.

4) Tegevuskava eelnõus on kirjas, et taimekaitsevahendite kasutamisega seotud rikkumiste osakaal tehtud kontrollides 2017 a oli 3,6%. Uus tegevuskava eelnõu näeb ette, et rikkumiste osakaal tehtavates kontrollides võib tõusta 5%ni.

Ettepanek: ei nõustu, et uus kaitsekava lubab taimekaitsevahendite kasutamisega seotud rikkumiste osakaalul tõusta, vaid eesmärk peab olema rikkumiste vähendamine. Kirjutada kaitsekavasse sisse, et rikkumiste osakaal peab jääma alla 3,6%.

5) Tegevuskava eelnõus on kirjas, et turustatavate taimekaitsevahendite koguste suurenemine ei tähenda aga tingimata seda, et suureneks risk inimeste tervisele ja keskkonnale.

Ettepanek: Selline sõnastus on hüpoteetiline ning ei ole teaduslikult põhjendatud ega tõestatud. Sellisel kujul tegevuskavast välja jätta ja asendada vastupidise väitega: taimekaitsevahendite, mille eesmärk on bioloogiliste protsesside inhibeerimine või katkestamine ehk kellegi tapmine või kahjustamine, koguste suurenemine ning intensiivsem kasutamine suurendab riski ka inimese tervisele ja keskkonnale.

6) Tegevuskava eelnõus on kirjas, et jaemüügis olevate taimekaitsevahendite väikepakendite valik on küll oluliselt vähenenud, kuid need on endiselt hõlpsasti kättesaadavad.

Ettepanek: võtta eesmärgiks (kirjutada tegevuskavasse sisse) jaemüügis olevate pestitsiidide sisaldavate taimekaitsevahendite väikepakendite varustamine hoiatavate siltidega analoogselt sigarettide pakenditega ning nende jaemüügi järkjärguline lõpetamine. Võtta eesmärgiks keemiliste taimekaitsevahendite asendamine kemikaalivabade alternatiividega. Valmistada selleks ette tegevuskava.

7) Tegevuskava eelnõus on kirjas et, kitsaskohaks on turustatavate taimekaitsevahendite koguste kasv kuid tegevuskavast ei loe välja selle probleemi vähendamiseks punktis 4.1.3 lõige 4 — analüüsida jaemüügis mitteprofessionaalsetele kasutajatele mõeldud taimekaitsevahendite müügikitsenduste vajalikkust.

Ettepanek:

Kirjutada konkreetselt välja tegevuskavasse plaan, kuidas vähendada turustatavate taimekaitsevahendite koguste kasvu. Kindlasti tuleb lõpetada väga mürgiste taimekaitsevahendite klassi kuuluvate toodete turustamine (2018. a seisuga Eesti turul 5 nimetust).

Põllumajandusameti taimekaitsevahendite registri andmeil oli 2018. a augusti seisuga Eestis turule lubatud kokku 436 taimekaitsevahendit, millest vabamüügis olevaid 60 ja väga mürgiseid 5 nimetust (Degesch Magtoxin, Degesch Plate/Strip, Phostoxin, Quickphos Pellets 56 GE, Quickphos Tablets 56 GE). Taimekaitsevahendeid turustatakse Eestis tõusvas trendis. Võrreldes 2012. aastaga on viimase viie aasta jooksul turustatud taimekaitsevahendite kogused suurenenud 27% võrra. Turustatud herbitsiidide kogusest enam kui poole moodustab toimeaine glüfosaat. Eestis on registreeritud 34 glüfosaati sisaldavat taimekaitsevahendit.

Täiendavad ettepanekud tulenevalt eelpoolnimetatud Riigikontrolli 2018. a auditist ning TKK uuringust

Kuna uuringud näitavad põhja- ning pinnavee pestitsiididega reostatust, soovitab Riigikontroll järgmisi meetmeid põhja- ning pinnavee kvaliteedi normi piiresse saamiseks. Palume tegevuskavasse sisse kirjutada järgmised tegevused:

5) Vajaduse korral võimaldada tootjatele vähemintensiivsema tootmise tõttu saamata jäänud tulu kompenseerimist.

6) Soodustada (luua jätkuvalt võimalused) mahetootmiseks ning alternatiivsete kemikaalivabade taimekaitsevahendite turuletoomist ning kasutuselevõttu.

7) Põllumajanduslik pestitsiidide kasutamine tuleb korraldada vastavalt kohalikele tingimustele (st pestitsiidide kasutamine reguleerida keskkonnalubadega arvestades geomorfoloogiat sh põhjaveekaitstust, nõlva kallet, pinnase tekstuuri jne).

8) Põllumajandustootjad peavad pidama veekaitselistel eesmärkidel (Veeseadus) põlluraamatut ning selle tegevuse eesmärgipärasemaks muutmiseks tuleb kehtestada rakendusaktid põlluraamatu pidamiseks.

9) tähelepanu pöörata nendele taimekaitsevahendite jääkidele, mis keemilis-füüsikaliste omaduste poolest on keskkonnas vähese leostuvusega, kuid mida on varasematel uuringutel meie veekeskkonnast leitud (näiteks glüfosaat, boskaliid).

10) Selleks, et uurida pestitsiidide aastasest dünaamikast, on vajalik läbi viia süsteemselt põllumajanduspiirkonna uuringuid.

11) MAHE alade hoidmiseks kõrvalasuvate intensiivsemalt majandatavate alade negatiivsetest mõjudest on vaja MAHE alade eraldamiseks jätta ka piisavalt laiad puhverribad.

Täiendavad ettepanekud tulenevalt teistest arengukavadest

1) Peagi lõpetab kehtivuse "Looduskaitse arengukava aastani 2020". Looduskaitse arengukava on strateegiline lähtedokument looduse kaitse ja kasutamise seotud valdkondade arendamiseks. Looduskaitse arengukava rõhutab elustiku säilimist toetavate piirangute järgimise (sh taimekaitsevahendite kasutamise) vajadust ja taimekaitsevahendite jääkide kontrolli tõhustamist. Uuringud näitavad elurikkuse kadu ning looduskeskkonna üldist halvenemist, samas ei saa hetkel olla "Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava" vastavuses looduskaitse nõudmistega, kuna uutele keskkonnatingimustele vastavat looduskaitse arengukava lihtsalt veel ei ole.

Ettepanek: riik peab koostama uue looduskaitse arengukava aastani 2030 ning viima järgmise perioodi taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava vastavusse uuest looduskaitse arengukavast tulenevate nõudmistega.

2) Peagi lõpetab kehtivuse "Eesti mahepõllumajanduse arengukava aastateks 2014–2020". Taimekaitsevahendite säästva kasutamise direktiiv kohustab liikmesriike edendama vähese taimekaitsevahendite kasutamise põllumajandustootmist (sh mahepõllumajandust). Kahjuks ei ole Eestis siiani mahepõllumajandus prioriteediks ega eelisarenduses.

Ettepanek: riik peab koostama uue mahepõllumajanduse arengukava aastateks 2021-2030 ning viima järgmise perioodi Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava vastavusse uuest mahepõllumajanduse arengukavast tulenevate nõudmistega.

Täiendavad ettepanekud mesinikelt

Kuna viimastel aastatel on järsult suurenenud mesilaste suremus ning leidnud kinnitust taimekaitsevahendite kasutamise nõuete rikkumised, siis esitame järgmised ettepanekud:

1) Keelata kodutarbijale glüfosaadi kasutamine koheselt, kuna nende kasutamise üle puudub riiklik järelvalve ning neid kasutatakse valesti.

2) Keelustada Maanteeameti ja Eesti Raudtee trasside pestitsiididega töötlemine, samuti spordiväljakute, tänavate jms alade pestitsiididega töötlemine.

3) Vähendada õitsvate kultuurtaimede pritsimist isegi selleks lubatud preparaatidega, sest subletaalsed kogused mõjutavad mesilaste tervist ja võivad põhjustada eluea langust.

4) Tagada meetmed, mis aitavad vähendada herbitsiidide, eriti glüfosaatide kasutamist rohumaadel (asendada mittetoksiliste meetoditega nagu näiteks sügavküünd põldudel, leegitamine teeservades).

Rohumaad pakuvad juulikuus mesilaste märgatava osa korjest ning seetõttu põhjustab herbitsiidide kasutamine rohumaadel, mille sees on alati hulgaliselt õitsvaid taimi, mesilaste toidu saastumise. Sel ajal kogutud meest toituvad need vastsed, kellest saavad talvituma minevad mesilased. Perede edukaks talvitumiseks aga oleks vaja võimalikult puhast toitu.

5) Keelata ära pestitsiidide vabamüük taimekaitsevahendite kasutamise koolitust mitte omavatele isikutele. Ilma koolitusega isikud ei tea ega oska pidada vajalikuks taimekaitsevahendite kasutamisega kaasnevat riski ja reegleid.

6) Keelustada koheselt mesilaste suremust põhjustava Alfa-tüpermetriini turustamine ning tarbimine.

KOKKUVÕTE:

Kestlikuks toimimiseks peab põllumajandustootmises poliitiline riiklik **rõhuasetus suunduma mahetootmisele**. Selle loodust- ja inimtervist säästvat toimet on näidanud paljud metauuringud.

(Reganold, J.P. , Wachter, J. M.2016. Organic agriculture in the twenty-first century. Nature plants, 2, 1-8.

Sanders J, Hess J.(eds) 2019. Leistungen des ökologischen Landbaus für Umwelt und Gesellschaft . Braunschweig:Johann Heinrich von Thünen-Institut, 364 p, Thünen Rep 65, DOI:10.3220/REP1547040572000)

Osa 3

KOKKUVÕTTEKS

Euroopa Parlament on võtnud vastu otsuse glüfosaadil põhinevate herbitsiidide kasutamise lõpetamiseks 2022. aasta lõpuks. Toetudes EP otsusele, tuleks sama tähtaega arvestada ka "Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2019–2023" koostamisel.

Oleme ühtsel seisukohal Euroopa Parlamendiga, et ka Eesti EL liikmesriigina peab eesmärgi püstitades ja otsuseid vastu võttes seadma esiplaanile inimese ja keskkonna tervise ning võtma eesmärgiks ohtlike ainete, sealhulgas taimekaitsevahendite, kasutuse vähendamise. Üheks konkreetseks EP eesmärgiks selles suunas on jõuda aastaks 2022 herbitsiidi glüfosaadi kasutamise keelustamiseni. Samuti peaks "Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2019–2023" sisaldama konkreetset tegevustikku, mis näitaks selget tahet ning suunda pestitsiidide kasutamise vähendamisele. Kahjuks praegune eelnõu ei piira pestitsiidide kasutamist ning suurendab piirnorme. Sellega ei saa allakirjutanud nõus olla.

Lugupidamisega,

Lea Tammik
juhatuse liige

Eesti Metsa Abiks MTÜ
keskkonnakaitsega tegelev kodanikuliikumine
tel 5057148
lea.tammik@neti.ee
abi@eestimetsaabiks.ee

Kai Künnis-Beres, PhD
ökoloog-mikrobioloog
Tallinna Tehnikaülikooli teadur
tel 55605156
kkunnis@gmail.com
kai.kunnis-beres@taltech.ee